

Telegraful Roman.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiiu pe an 14 cor., 6 luni 7 cor., 3 luni 3 cor. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 cor., 6 luni 8 cor., 3 luni 4 cor.
Pentru străinătate pe an 24 cor., 6 luni 12 cor., 3 luni 6 cor.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipogr. arhid., Sibiiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de trei ori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Nr. 2948 Școl. 1915.

Circular

cătră toate oficiile protopopești și parohiale și cătră toți învățătorii din arhidieceza ort. română a Transilvaniei.

Având în vedere valoarea educativă etică, estetică și practică împreună cu *serbarea paserilor și a pomilor*, venim prin aceasta să Vă atragem din nou atențiunea asupra ei. În circulara noastră Nr. 5331/911 am indicat mai pozitiv importanța acestei serbări mai ales în școlile noastre primare, unde învățământul despre natură a ajuns de o vreme încoace la un regretabil rol de «cenușotcă». Datoria noastră a tuturor este, ca această mare scădere să fie înlăturată cât mai curând reintregind științele naturale în drepturile lor firești reclamate nu numai de planul de învățământ, dar și de educația și trebuințele poporului nostru. Nici un popor nu petrece mai mult în mijlocul naturii decât al nostru, și cu toate acestea trebuie să mărturisim că el cunoaște și înțelege mai puțin această minunată alcătuire a puterii lui Dumnezeu. Școala este chemată în chip firesc, să smulgă vâlul de pe ochii poporului arătându-i toată splendoarea naturii, făcându-l să-i simtă măreția, să-i înțeleagă frumuseța dumnezească și să-i deslușească adâncile taine după cari trăește și se desvoltă.

Unul din mijloacele care servesc această înaltă problemă este și sărbătoarea paserilor și a pomilor. Dacă învățătorii noștri își vor da silința, ca ea să fie *pregătită* (nu improvizată) din bună vreme, dacă ei vor pătrunde în rostul adevărat al acestui excelent mijloc educativ, atunci aceste serbări vor avea un rol însemnat în regenerarea învățământului nostru primar.

Când zicem *pregătirea* serbării înțelegem, că învățătorul trebuie să folosească fiecare prilej al anului școlar spre a da elevilor cunoștinți folositoare din domeniul științelor reale, ducându-i cât mai des în mijlocul naturii ca s'o înțeleagă și s'o îndrăgească.

Pustiirile războiului actual le resimte în mare măsură și natura. Patimile omenești distrug ceea ce au construit atâtea rânduri de muncitori harnici. Astfel cruda actualitate ne oferă noi indemnuri de-a ne apropia de natură, de-a simți glasul ei și ascultându-i povețele eterne să ne înfrățim sufletele în opera de ocrotire și de înălțare a acestui lăcaș al scurtei noastre vieți pământești. Aceste idei pot fi desvoltate în cadrul serbării paserilor și pomilor, stăruindu-se asupra lor de câte-ori elevii vin în contact cu natura, cu fenomenele și cu frumusețile ei.

În broșura d-lui director Victor Stanciu care vi s'a trimis, se dau îndrumări generale cu privire la felul cum trebuie considerată această serbare școlară. Societatea pentru protecția animalelor ne anunță, că Anu-

arul al VI-lea va fi gata în curând și el se va trimite tuturor școalelor, cari vor raporta inspectoratelor regești despre ținerea serbării. În acest Anuar învățătorii încă vor găsi indicații prețioase relativ la această chestiune.

Prin urmare Vă îndatorăm din nou ca și în acest an să se țină în fiecare școală serbarea paserilor și a pomilor, având să se înainteze raport despre aceasta of. protopopești, cari la rândul lor vor raporta consistorului. Rapoartele cătră inspectoratele regești se vor face prin întrebuițarea tipăriturei anexată la revista «Néptanitók Lapja» ce va eși la 15 Aprilie a. c.

Sibiiu, din ședința consistorului arhidiecezan, ținută la 19 Martie 1915.

Dr. Ilarion Pușcariu m. p.,
arhimandrit, vicar arhiep.

Dr. George Proca m. p.,
secretar consistorial.

Trădătorii de patrie.

Sibiiu, 28 Aprilie n.

Intre multe proiecte de lege prezentate actualei sesiuni parlamentare din Budapesta se află și unul, prin care se intenționează confiscarea averilor celor ce s'au făcut vinovați de crima trădării de patrie.

Ce e tradarea de patrie? Codul nostru penal o definează astfel în §-ul 127: Făptuirea îndreptată în mod direct spre aceea, ca să se schimbe, prin forță, constituția statului ungar, sau comunitatea de stat existentă între țările cari formează statul ungar, sau legăturile existente între statul ungar și celalalt stat al monarhiei austro-ungare. Apoi făptuirea îndreptată în mod direct spre aceea, ca teritoriul statului ungar, sau teritoriul celuialalt stat al monarhiei austro-ungare, ori o parte a acestora, se fie pusă prin forță sub domnie streină, sau se fie luată cu forța dela statul căruia aparține.

Aceasta e tradarea de patrie, care se pedepsește în cazul prim cu temniță până la cincisprezece ani, în cazul al doilea cu temniță pe viață. În ambele cazuri apoi cu pierderea ofiului și a drepturilor politice. Pe deapsa stă deci în raport cu crima, pentru că mare fiind crima, grea are se fie și pedeapsa.

Despre averea celor dovediți, că au sevârșit crima tradării de patrie, nu se face nici o pomenire în codul nostru penal, și aceasta lipsă vrea se o suplinească acum proiectul de lege, despre care vrem să vorbim și care a fost prezentat dietei în textuarea următoare:

«§. 1. Cetățanul ungar, care în vreme de războiu se alătură la dușman și-i dă ajutor acestuia prin spionaj, prin serviciu cu arma, sau prin alte prestațiuni, ori în scopul acesta se atașază la vre-o trupă dușmană, sau în mod voluntar se îndepărtează pe teritoriu dușman: garantează, întru cât făptuirea sa cuprinde în sine cri-

teriu crimei de lesă majestate sau de tradare de patrie, pentru restituirea pagubei, a violării, sau a altor pierderi născute din acțiunea sa, fără considerare la mărimea pierderii și la faptul, că aceasta există cu adevărat, astfel, că deodată cu sevârșirea făpturii, întreaga sa avere, trece, pe basa legii, asupra statului.

§. 2. Asupra averii mișcătoare și nemiscătoare a aceluia, în contra căruia există gravă bănuială, că a sevârșit făptuirea punibilă din §-ul 1, e a se ordona sechestrul după legea execuțională, pentru asigurarea pretențiunii statului, la propunerea procurorului regesc de stat, făcută deodată cu introducerea cercetării penale, ori după aceea, fie că procedura penală e pendentă la judecătoria civilă, ori la cea militară. Sechestrarea o ordonează judele de instrucție destinat în mod special din partea ministrului de justiție. Instrucțiunile amănunțite cu privire la ordonarea, efectuarea și sistarea sechestrării, le stabilește cu privire la pretențiunile legale ale soțiilor celor învinuiți, isvorâte din dreptul conjugal, și cu privire la susținerea persoanelor, cari au pe basa legii față de cel învinuit dreptul de subsistență, ministerul, pe calea ordinațiunii.

§. 3. Legea aceasta intră în vigoare în ziua publicării și va fi executată din partea ministerului».

Se intenționează deci prin acest proiect de lege amplificarea codului penal, dându-se un înțeles mai larg crimei trădării de patrie și decretându-se, că celce săvârșește aceasta crimă, își perde nu numai libertatea personală și drepturile cetățenești, ci și — averea.

Noi, Românii din statul ungar, n'am avut trădători de patrie și credem că nici nu vom avea. Nu poate să ne privească asprimea legii. Am avut multime de procese politice, mulți am stat în temniță și am plătit amenzi grele, toți înse pentru pretense agitații, nu pentru tradare de patrie. Ne vom feri de crima trădării de patrie și în viitor. Și totuși ne îngrozim, când ne gândim la multe greșeli ce se vor putea comite pe urma aplicării pripite a acestor nouă dispoziții judecătorești. Și ele vor fi aplicate cu pripeală, pentru că e vorba de făpturi sevârșite în vreme de războiu, când procedura e scurtă și când o simplă bănuială ajunge, denunțarea unui dușman, contrar politic, ori voitor de rău, e suficientă, pentru ca judecătoria statală de ex. să te afle vinovat pentru crima pe care n'ai sevârșit-o. Și ești trimis, ori în lumea ceeaaltă, ori în temniță pe viață, iar averea ți se ia din partea statului și familia îți rămâne peritoare de foame.

Intrebarea însă e, că în drept este oare statul se iee dela cetățenii sei aceea ce nu li-a dat? Drepturile cetățenești le avem dela stat, oficiile publice sunt ale statului, dar averile nu statul ni le-a dat, ci cetățenii și le-au adunat, prin propria lor diligență, ori trăind cu cumpătare și cu cruțare. E adevărat, că și în vremile vechi era

obiceiul, că Coroana, Regele, confisca moșiile dela nobilii, cari se purtau cu infidelitate față de persoana sa, dar acestea erau moșii donate nobililor tot din partea Regelui, din partea Coroanei, pentru vitejii sevârșite pe câmpul de războiu și pentru alte fapte patriotice. Se lua deci îndărăt aceea ce s'a fost dat altădată. Dar prin confiscarea plănuită acum, se ia din partea statului aceea ce n'a dat statul.

Am dori, ca toate aceste momente să fie puse în cumpănă cu toată serioșitatea și înțelepciunea cu ocaziunea desbaterii în dietă a proiectului acestuia de lege, pentru ca el se poată fi votat apoi în o astfel de textuare, care se eschidă orice posibilitate de a se face greșeli cu prilejul punerii în aplicare a asprelor sale dispozițiuni. Mai ales aici are loc respectarea principiului judecătoresc, că mai bine se scape nepedepsiți zece vinovați, decât se fie pedepsit pe nedreptul un singur nevinovat. Pentru că nu e vorba numai de criminalul, care a sevârșit făptuirea, ci și de membrii nevinovați ai familiei sale, cari nu pot se fie și ei pedepsiți atât de aspru, perzându-și întreaga avere, care acum e a lor, nu mai mult a criminalului împușcat, spânzurat, închis pe viață, ori — fugit în altă țară.¹

Mijloacele succesului.

— Tineretului nostru. —

XXVIII.

Munca.

Reușita în alegerea profesiei fără îndoială trebuie să fie preocupatiunea de căpetenie a tineretului. Suntem însă adânc convinși, că partea cea mai mare a tinerilor, cari se perd ori nu izbutesc, ajung într-o astfel de nenorocire nu atât în urma unei alegeri nepotrivite, ci mai mult pentru că le lipsește aplicarea la lucru.

«Adevăratul succes — zice un scriitor citat mai de multeori — este prețul muncii obositoare, a muncii statornice. Foarte adeseori rezultatele fericite sunt considerate ca efectele geniului ori ale întâmplării; dar soarta nu favorizează decât pe puțini, iar în ce privește geniul, este stimat mai mult decât merită. La 90 din 100 de tineri succesul atâră dela aplicarea constantă a energiilor lor proprii. S'a zis cu multă dreptate, că *geniul* muncii aspre este specia cea mai bună a *geniului*».

În această materie, mai ales în ce privește pe artiști, este tare răspândită iluziunea, că în general succesele mari sunt a se atribui *inspirației*. Mulți tineri își închipuiesc, că marile creațiuni de artă au fost produse într-o stare de semi-somnolență, sau într'un delir asemănător cu nebunia. Cred, că produsele de artă au eșit din mâinile autorilor lor ca Venus din spuma mării ori ca Minerva înarmată din creștet până'n călcăie din capul lui Iupiter. Adevărată *legendă*! Marii artiști au fost muncitori neobosiți; și avantajul deosebit cel trage din geniu este, că-i face să iubească într'atâtă lucrul, încât ajunge pentru ei o plăcere. Dar nici decum nu-i *dispensează* de lucru.

Se știe, că multor autori, despre a căror opere se crede, că le-au scris numai jucându-se, le-au cauzat produsele lor su-

¹ La punerea foi sub tipar aflăm din zărele din capitală, că conducătorii partidelor opoziționale maghiare au luat hotărârea într-o conferință, ca se combată proiectul de lege tocmai din motivele înșirate în acest articol.

ferințe adevărate, în urma intensității și concentrației cu care au fost compuse. Legea nemiloasă: *Să naști între dureri* se pare că se aplică într-o anumită formă și la creațiunile artistice. Așa au suferit marii artiști cari au descoperit *acea ușurință grea*; *acea execuție desăvârșită*, care ascunde în ochii celor ce le judecă operele, amărăciunile și munca ce i-a costat.

Se spune despre un pictor, că într-o zi voind să reprezinte spuma la gura unui cal obosit, a încercat de mai multeori, dar totdeauna înzadar. Într-un moment de mânie și desperare a aruncat în pânză cu buretele de care se servise de atâteaori să ștergă încercările sale nenorocoase. Și întâmplarea a voit, că buretele să nimerescă tocmai în gura calului și să lase acolo reprezentată perfect spuma așa de mult căutată. Aceasta e o legendă! Și chiar în legendă vedem, că buretele n'a reușit din întâmplare, ci după ce penelul a fost plimbat de mai multeori pe pânză de mână artistului.

Cu mult mai vrednică de crezare este maxima unui pictor din antichitate care nu se culcă niciodată înainte de a se exercita în arta sa. *«Astăzi n'am tras nici o linie»*, zicea el cu durere în seara zilei, când diferite alte ocupațiuni i-au fost răpit tot timpul.

Se zice, că Michel Angelo, când lucra la admirabilele sale opere din Capela Sixtină, nu-și curmă lucrul nici ca să mănânce, și din când în când luă câte ceva în gură pe furis, dar fără ca să se oprească din lucru. Ce autor ni se pare mai ușor și mai bogat decât Cicero? Știm însă, că și-a petrecut tinerețea și întreagă viața în muncă necurmată, studiind toți autorii și exercitându-se cu toți dascălii dela cari putea să învețe ceva.

Și cu toate aceste, este un alt orator care a întrecut în elocvență pe Cicero, pentru că l-a întrecut în muncă. Acesta e Demostene. Cel mai mare orator pe care l-a văzut cândva lumea, și cum poate nu va mai fi altul niciodată, e răgâvav; dar el a învins acest defect de limbă, luând petricele în gură și obișnuindu-se a vorbi astfel. Avea respirația scurtă și nu putea pronunța fraze lungi; dar și-a dilatat plămânii, declamând cu graiu înalt, în vreme ce urcă un deal foarte prăpăstios. Spre a-și perfecționa stilul atic, a copiat de șapte ori istoria lui Tucidide și a învățat-o pe din afară. Spre a se deda la studiu statornic, s'a înecat în odaia sa și și-a ras capul, ca rușinea de a se arăta astfel în public să-l oprească a eși.

Newton, înainte de a-și formula faimosul său binom, a făcut o cantitate îngrozitoare de calculări! Watt a lucrat treizeci de ani la mașina sa de vapor; și Gheorghe Stephenson a petrecut cincisprezece ani cu construirea locomotivei.

Dar n'am mai sfârșit, dacă am înșira toate lucrurile minunate ce ni le povestește istoria științelor și a artelor despre statornicia în muncă, prin care s'au distins toți oamenii iluștri. Și am mai putea afla și alte exemple, nu mai puțin surprinzătoare, în istoria tuturor celorce au adunat averi mari.

Munca este de fapt dreptul primordial, în puterea căruia individul își însușește comorile pământești, cari după natura lor sunt pentru toți. Ea este totodată și izvorul principal al bogăției. Bogățiile naturale, prin urmare, nu sunt decât baza

elementară a avuției indivizilor și popoarelor; dar spre a clădi pe această bază și spre a îngrămădi comori mari, nu este alt secret decât munca.

Nici o artă, nici o *măiestrie* nu ne poate scuti de muncă. Unicul lucru ce-l poate face măiestria, este de a ușura munca și a o face mai mănoasă; două favoruri ce le procură prin *regulă*.

Se poate zice cu siguranță despre un om: *nu lucră*, prin urmare nu va seceră *succese*. Durere însă, axioma aceasta n'am putea-o întoarce, din motivul, că mulți muncesc *fără nici o regulă*.

În toate părțile se află tineri, cari lucrează cu sârguință, dar nu înaintează. Dacă vom examina mai aproape cauza neizbânzii lor, vom descoperi, că muncesc fără regulă. Studiază, de exemplu, *prea multe lucruri deodată* și aceasta îi silește să treacă dela unul la altul, înainte de a fi asimilat niciunul. Aceasta este una din cauzele principale ale sterpiciunii studiilor ce se fac mai ales în învățământul secundar. Se încep o mulțime de materii, dar nu s'ajunge nici într-una la un grad convenabil de soliditate; de aci urmează, că sunt uitate în câteva luni, fără să mai lase după ele nici o urmă. Trebuie să-i plângem pe cei ce le fac în urma unei necesități dure, impuse de programe oficiale absurde. Dar sunt și tineri, cari se împovorează de bună voie cu un număr excesiv de materii de învățământ.

Ceeace se întâmplă la studii, se poate întâmpla în aceeași măsură și la alte profesii, în industrie și în comerț.

Altădată, omul care-și fabrică cu mâinile proprii hainele și armele, e răgâvav ca o minune. Astăzi un astfel de om ar fi ridicol și și-ar pierde timpul înzadar, pentru că niciuna din lucrările sale n'ar fi primite în comerț.

Împărțirea modernă a muncii, în vreme ce ușurează lucrul, pretinde totodată și un grad mai mare de perfecțiune. Tinerul care ar îmbrățișa mai multe meserii, de sigur n'ar izbuti. Ar începe să lucreze un prea mare număr de articole și n'ar putea ajunge să se perfecționeze în nici unul, astfel ar fi întrecut de concurenții săi.

Tineretul trebuie să apuce calea de mijloc între o *specializare* prematură ori excesivă și între o *risipire* de forțe în prea multe direcțiuni. Tinerul nu se poate specializa în aceeași măsură ca bărbatul adult și stabilit definitiv într-o poziție socială; tocmai pentru că îi lipsește această poziție socială și pentru că nu știe cu siguranță care va fi până în sfârșit *instrumentul*, cu care va trebui să cânte. Dar nici nu trebuie să se împărțească în prea multe direcții, dacă nu vrea să ajungă ca muzicanții dela orașe, care cântă cu toate instrumentele, dar cu toate rău și astfel nu pot face parte din nici o orchestră care se respectă.

Singurul leac pentru a evita aceste două primejdii este, să se dedice unei *specialități* spre care îl mână vocațiunea din capul locului, dar în același timp să cultive ca secundare și altele care i se apropie, cu scopul, ca să se dedice lor, când cea dintâi nu i-ar reuși. Astfel, de exemplu, un viitor avocat, în decursul studiilor nu trebuie să se dedice dreptului comercial în așa măsură, încât se desconsidere cu totul dreptul civil, nici să nu se țină numai de legea ipotecară pentru că aspiră la un notariat, iar dreptul roman să îl neglige cu totul. Totasemenea un viitor oculist nu

trebuie să se lase absorbit într-atâta de studiul ochiului, încât să fie incapabil să cureze o pneumonie, pentru că nu poate ști încă unde se va așeza.

Toate acestea se aplică și cu privire la profesiunile industriale.

Dar principiul bunei rânduieli e cel mai important și poate cel mai necesar pentru tineretul care se lasă ușor răpit de ușurința sa. Acest principiu pretinde să purcedem în tot ce învățăm cu temeinicie și să nu trecem dela o parte a materialului la altă, până ce nu am învățat-o bine. În toate trebuie să începem *însușindu-ne bine elementele*; dacă pe aceste le avem odată, putem progresa foarte repede. Dar dacă ne poticnim la elemente, ne vom poticni totdeauna și peste tot locul!

Celce studiind o limbă, nu își însușește cu toată *siguranța* elementele gramaticale necesare, face progrese foarte slabe în studiul său, dacă preste tot va face progrese. Celce se avântă la matematica superioară înainte de a cunoaște perfect pe cea elementară, va pierde un timp foarte prețios, pentru că va întâmpina greutăți de neînvins și până în sfârșit sau va trebui să revină la elemente, sau va cădea.

Așa se întâmplă în toate studiile teoretice; dar și mai mult încă în studiile practice. Dacă ați începe să faceți lucrurile cu bucată, viața întreagă ați rămâneți niște *cârpaci*, perzându-vă o parte mare din energii, muncind muncă grea și poate căzând la descurajare.

Înaintează încet, ziceau cei vechi. Dacă vi se pare că n'aveți timp, aduceți-vă aminte, ce zicea un rege către valetul său: *Imbracă-mă încet, pentru că sunt grăbit*. Ascultă și de proverbul: *Pentru cel ce se scoală de dimineață e ziua mai lungă*.

Celce își face lucrul, celce în fiecare ceas, în fiecare clipă își împlinește datoria, a făcut tot ce poate, ca să dobândească întreg succesul activității sale. Dar despre aceasta vom vorbi mai în special, pentru că este de o importanță specială.

+ Savu Stănilă.

Nemiloasa moarte își face ravagiile, nu numai pe câmpul de luptă, al războiului mondial, ci și între cei rămași acasă pentru susținerea ordinii și a moralității în popor.

Colo, pe câmpul de luptă, cad cu moarte de eroi cei mai distinși fi ai națiunii, iar acasă cad jertfa muncii încordate alți sfetnici ai poporului, dedicați interesului obștesc. Un astfel de caz formează trecerea din viață a harnicului paroh *Savu Stănilă* din Ribite, mort în etate de abea 50 de ani.

Reposatul în Domnul a fost unul dintre cei mai aleși preoți, căci activitatea sa dezvoltată pe tereul public a mers până la jertfarea de sine, prin muncă prea încordată. Dovadă cele două geale confesionale, în materia Ribitei și filia U bărești, ridicată sub conducerea sa în timpul recent.

Apoi ca membru al reprezentanței gimnaziale din Brad, ca prim episcop protopresbiter și ca membru în comitetul de supraveghere a inst. „Orisana”, reposatul a dezvoltat o activitate distinctă, ceea ce i-a recunoscut-o și Prea On. Domn protopresbiter tractual Vasile Dămian, în cuvântul funebru roșit în memoria reposatului.

Acestea sunt cioare din Galția, cari sunt obișnuite cu bubuitul pusei! Iute am ochit un corb negru pe care l-am culcat la pământ, iar celelalte au sburdat toate. Am observat, că corbul acesta era într'adevăr vulnerat.

M'am dus apoi către pădure, dar abia am ajuns la marginea pădurii, când am văzut că un uliu se aruncă asupra unei pitpalaci pe care a și prins-o. Era toamna târziu, și m'am mirat tare cum de această sărmană pitpalacă, ești în regiunile noastre și nu a sburdat încă în regiunile calde, unde obișnuiește a ierna? Am puscat după uliu și i-a scăpat pitpalaca mai moartă. M'am dus mai departe în pădure. Căpăul meu gonea înflăcărat un epure și nu departe de mine deodată am auzit cum sbieră un epure o sbierătură particulară. Când mă uit în direcțiunea aceea, văd că asupra lui shura un uliu și se repezește asupra lui încercându-l și voind a-l prinde. Iute l-am luat la țintă și cu halice mărunte l-am piscat binisor, că nu a mai sburdat mult și a căzut, iar eu reșul a trecut voios în fuga mare pe lângă căpăul meu. Rentors către casa un prieten al meu mi s'a plâns, că în ziua aceea albina străine i au nimicit albinele lui și le-au răpit miera. Ajuns acasă m'am dus în grădină, unde am eliberat două paseri, ca să se obișnuiască a sbura mai bine, ca apoi ducându-le în pădure, să le dau libertatea, dar am văzut între straturile de flori de toamnă penele lor. Se vede, că o buhă le-o mâncat peste noapte. Născut m'am

Pe cât de cu mare regret te poți despărți de astfel de oameni de bine, de cari și așa puțin avem, în cazul de față jalea a fost îndoită, căci era dureros a vedea și criul înconjurat de văduva și trei fice minore și de un băiat, care acum studiază. Și se rupea inima a privi astfel de tablou, și singură numai credința în Dumnezeu putea să potolească durerea comună.

Parohul Savu Stănilă s'a dus și ni a lăsat bune îndemnuri în activitatea pastorală, ceea ce poate servi de mângâiere mult întristei familii.

Pe cât de mănoasă i-a fost viața, atât de împunătoare a fost înmormântarea săvârșită la 28 Martie v. 1915, participând la ea 16 colegi, în frunte cu șeful tractual, apoi profesorii dela gimnaziul din Brad cu alți onoratori, și un public imens din toate satele din vecini.

Ne-am întors cu inimile cernite dela mormântul acestui om al propagării culturii și moralității în popor, cu gândul de a-i urma activitatea.

Dormi în pace, frate în Cristos, și precum aici pe pământ cu zel și abnegațiune ai servit altarului, așa și acolo în ceruri roagă-te pentru înaintarea în cele bune a noastră a tuturor.

Fie-ți memoria binecuvântată!

Gavril Simedrea
preot ort. român.

Prizonierii la munca câmpului.

Prin rescriptul ministerial din 16 Aprilie c. Nr. 19031 Prez., cu privire la aplicarea prizonierilor la munca câmpului, se orânduie următoarele:

Acei proprietari, cari ar dori să anlice la munca din economia (gospodăria) lor cel mai puțin 200 prizonieri, trebuie să-și înainteze, pe calea comitei suprem (fö spår) concernent, cererea adresată ministrului de honvezi, la așa numitul comitet: „Hadfeld-gyoleti bizottság”. Pentru proprietarii mici dela orașe și sate, cari au lipsă de mai puțin puteri de lucru, se pun la dispoziție cel mai puțin câte 30 prizonieri. Cererile în această privință are să le înainteze tot comitele suprem însă la ministerul de agricultură etc., ca ele să sosască la minister până în 5 sau 15, respective până în 25 a fiecărei luni.

Fiecare grup de prizonieri e însoțit de un număr de îngrijitori militari de 10%, a numărului prizonierilor, deci cel puțin de 1 subofiter și de 2 militari fără șarjă (rang), cari se îngrijesc singuri de disciplina militară. De supravegherea sigură de peste zi și de peste noapte are să se îngrijască comuna politică. Aceasta stabilește și ordinea (rândul), în care prizonierii au să săvârșască munca la singuraticii proprietari așa, ca în cât e cu putință, la câte unul să fie aplicați toți prizonierii deodată și nu împărțiti. Deși prizonierii înainte de plecare cu 3 săptămâni vor fi căutați de medici, ei atât la sosire cât și din 2 în 2 săptămâni au să fie supuși de medicul autorității vizității (căutării) medicale. Plata medicului de câte 4 bani la zi de fiecare prizonier trebuie să o presteze (s'o dea) proprietarul la casa comunală. Altă plată pentru prizonieri nu se dă. Între condițiile mai deapropo, statorice de minister și cari se găsesc la fiecare comună, se numără, că comuna suportă cheltuielile de locovirarea (locuința) și de hrana prizonierilor, cari i se vor însoia de comanda militară respectivă. A da prizonie-

Întors în curte și, ca acum să fiu și eu la fel cu oamenii — ca toată lumea, — am început și eu a face paradă cu servitorul.

Ca să revin asupra temei mele, observ, că în urma războiului actual, afară de multele și înfricoșatele jertfe omenești și daune cauzate de mâna omenească, se mai pot ivi și alte daune neprevăzute. Foile noastre zilnice sfătuiesc omenirea la cruțare și iar la cruțare. Deci și noi să cruțăm și să delaturăm tot ce ni-ar fi spre daună, căci vi torul e neprevăzut. După un rău, de regulă urmează altul, deci să fim cu îndoită atențiune, căci războiul actual a mișcat toate din cursul lor regulat.

Târziu în toamna trecută, când mergeam la vânat, am observat lucruri mie cu totul necunoscute. Așa, între altele, am văzut prin luna lui Noemvrie pitpalaci (Tetrao coturnex) și cristei (Rallus crex) și alte soiuri. Aceste soiuri de paseri de mult au trebuit să fie în regiunile calde, pe șesurile Nilului și prin Mesopotamia și Africa, unde se duc regulat pentru a erana.

Peste tot direcțiunea sborului spre locurile de ernare a paserilor a fost foarte ciudată. Conturbate fiind prin bubuitul tunurilor și a paserilor din Galția, Polonia, Belgia și din o parte a Germaniei, precum și paserile din frumoșii noștri Carpați, n'au ieșit cu cloacul al doilea sau al treilea; s'a nimicit cu desăvârșire și astfel mii și mii de ouă, respective pui, s'au prăpădit. Și cum de regulă ouăle din cloacul al doilea și al treilea conțin multe mueruște, și

FOIȘOARĂ.

Ornitologice.

Proverbul „cioară la cioară nu-și scoate ochii” nu se adevărește totdeauna, ceea ce se vede și din următoarele:

Reacțiunea războiului gigantic actual se observă nu numai asupra oamenilor, ci și asupra celorlalte vietăți. Nici nu e mirare, căci până acum de curând cam Mars era matadorul războiului. Iris însă a lucrat bine diplomaticeste, a mijlocit acum și intervenirea lui Poseidon și a lui Prometeu, deci fiind luptă pe pământ, pentru ce să nu fie luptă și sus în aer și jos în apă? De ce să nu fie conturbațiune generală?

Se vede, că boala aceasta e epidemică, se estinde și asupra animalelor, asupra paserilor. Și apoi pentru ce nu ar fi și ele la fel cu oamenii? Fiind vorba de cioare, descriu aici o pătanie a lor.

Astăzi toamnă, fiind la vânat și cum mie îmi place a admira natura, deodată am auzit sus în aer un sgomot neobișnuit. Cugetam că e un aeroplă, când colo ce să vezi, — o mulțime de cioare în două tabere, cari se aruncau unele asupra altora ca nebune. Era un spectacol admirabil. Să fi văzut aviatorul francez Pegoud această istețime a lor, se degrada pe sine la zero.

Am văzut sboruri, întorsături admirabile și se auzia un fel de crocăt neobișnuit, se arunca una asupra celeilalte, se mușcav, încioeau și se apărau cu ghiarele, iar penele cădeau ca ploaia pe pământ. Eu stau înlemnit și nu mă puteam deloc orienta, va să zică vedeam și nu credeam; poftim și judecă acum asupra cauzei și afla care e, căci vezi Doamne, ești om și încă „homo sapiens”.

Mirarea mea a fost cu atât mai mare cu cât am văzut două tabere contrare, în cari nu erau înrolate numai noii soiuri de cioare. În o tabără predominau cioarele noastre (Cervus cornix) Krähe și erau în tre ele și puține cioice (Dche) Corvus monedula, iar în tabără contrară, pe lângă cioare și cioici erau și corbi (Corvus corax), Kolkrabe. Nu mult am stat neorientat, căci cetisem în unele descrieri ale lui Brehm că și cioarele se bat, și așa am înțeles; va să zică, aveau și ele chef de bătaie. Lupta aceasta a durat multijor, unele erau binisor vulnerate, — deci și cioara scoate ochiul la cioară. Dela o vreme însă se vede că s'au obosit, și acum a urmat altă minune. Cioarele s'au împărțit în două tabere și s'au lăsat pe pământ, dar nu prea departe unele de altele. Eu din curiositate m'am apropiat de ele și luând una cu punga la ochiu mi am împuscat-o. Acum a urmat altă minune. O tabără a sburdat la moment după împuscătură, pe când unele din tabără contrară au rămas, repăsătoare la o distanță de 80-100 pași de mine. Mă gândeam;

rilor beuturi spirituoase este oprit. Prizonierii aduc cu sine îmbrăcăminte, încălțăminte, alburile, hainele de pat, uneltele recerute la mâncare etc., a căror cheltuielă de transport o suportă tot comuna. Singura zi de răpaus e Duminica, dar și aceasta numai în cazul când natura muncii de îndeplinit îngăduie nelucrarea. La împărțirea grupelor de prizonieri se ia în socotină, încât se poate, naționalitatea (limba), religia (legea) și îndeletnicirea prizonierilor. La grupe mai mari se dau și prizonieri cari cunosc limba germană (nemtească), apoi pantofari și croitori. Cheltuielile pentru prizonierii cari ar fugi, le suportă comuna.

În lipsa mare de puteri muncitoare, indemnăm pe ai noștri să tregă foloase din aceste orânduiri.

Sibiu, la 23 Aprilie n. 1915.

Comitetul central al Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu.

Pant. Lucuța,
prezident.

Victor Tordășianu,
secretar.

Pentru soldații răniți din Turda.

Subscrisa reuniune a femeilor române din Turda și-a ținut de datorie ca și de sfintele sărbători ale Paștilor să aline, — dură puțință, durerea celor aproape 500 soldați răniți, cari se află în cele 4 spitale de aici.

Spre acest scop Reuniunea, din mijloacele sale și din contribuțiile generoase ale celor numiți mai la vale, a procurat și împărțit în Sămbăta sf. Paști 1152 ouă colorate, 471 batiste și 5000 țigărele răniților; iar soldaților, cari în sărbători au fost la cele 3 biserici românești, li s-au mai dat 159 ouă roșii și 36 colaci mari și frumoși, pregătiți din făină de grâu, colectată prin dna preoteasă Iuliana Mureșan din Hărăstas.

Împărțirea s'a făcut prin membrele comitetului reuniunii noastre, în prezența conducerei spitalelor și a altor onorațori, fiind de față dñii protopopi locali Jovian Mureșan, Iosif Costin și Nicolae P. Rațiu, cari au binevoit a ținea înainte de distribuție câte o cuvântare aleasă, plină de elevație sufletească, pentru care le exprimăm în numele soldaților mulțumirile noastre.

Cu daruri în bani au binevoit a contribui următorii:

1. Preotul Dumitru Giurgivea din Cucerdea a colectat cu discul în biserică 18 cor. 70 fileri. Maria Hetu, Susana Contras, Crucita Felezeu, Maria Săcui și Manoilă Chereches toți din Turda, câte 1 cor. Paraschiva Mureșan 60 fileri, Ana Oțean 40 fileri și Ioan Deac 80 fileri, toți din Turda, în total deci 25 cor. 50 fileri.

2. Dna Letiția Vulc din Iclandul-mare a dăruit 600 țigărele și Ana Borza din Turda 200 țigărele.

3. Nastasia Lup, Ileana Ciortea, Crucita Felezeu, Maria Ciortea, Ana Zăhan, Anica Crișan, Ana Andreica lui Ioan, Ileana Modol, Ana Oțean, Ludovica Zăhan, Simion Rotar, Constantin Călugăr, Maria Rațiu, Partenie Șuta, Ileana Morar, Ioan Zăhan, Filon Rațiu, Lina German, Ileana Lazar, Ioan Lăscău, Ioan Deac, Maria Rațiu, Nicolae Rațiu, Ana Mocan, Maria Aspris, Petru Tusa, Alexandru Rațiu, Manoilă Chereches, toți din Turda, au dăruit 226 ouă și dl Ioan Murgău apotecar din Turda vâpseli pentru ouă în preț de 5 cor.

4. La colecta întreprinsă prin dna preoteasă Iuliana Mureșan din Hărăstas au contribuit cu făină de grâu următorii: Va-

silie Pascu, Sandu Rațiu, Susana Rațiu, Maria Suciu, George Socaciu, Ioan Granatir, Ioan Sălăgean, Maria Pop, Maria Inocan, Emilia Racolța, Ioan Inocan, Clemente Inocan, Octavian Mureșan, Ioan Racolța, Ioan Bodean, Maria Man, Ileana Man, Maria Racolța, Maria Muntean I. G. Herban George, Anica Racolța, Ileana Rad, Gherasim Frăncu, Gligor Voiebură, Regina Racolța, Alexandru Racolța, Maria Herban, Teodor Șerban Iosif Bucșa, Ioan Pasc, Szabo Samu, Ioan Rațiu, Maria Moldovan, Ioan Săndor, Ioan Rad, Ioan Adam, Dică Gergelyné, Bartha Săndoré, Vasile Radu, Lucreția Gazdac, Susana Herban, Palaghia Frăncu, Susana Suciu, vâd. Susana Rațiu, Ana Ros, Susana Bucșa I. Bia, Ileana Bucșa, Veronica Suciu, Ileana Tufa, Anica Moldovan, Victoria Muntean, Maria Radu, Ana Radu, și Vasile Cocaciu, din care făină s'au pregătit colaci, iar dela Ioan Bucșa 40 fil. Ioan Campean 40 fil. Maria Inocan 40 fil. Vasile Gazdac 10 fil. Iosif Racolța, 1 cor. vâd. Maria Pop 40 fil. Maria Bucșa 20 fil. Maria Pop Ganoaie 40 fil. și Iuliana Mureșan 1 cor. 58 fil. De tot s'au primit 4 cor. 88 fileri, cu care sumă s'a cumpărat unt și zahăr la facerea celor 36 colaci, iar sfărâ de ouăle întrebuițate la colaci s'au colectat și roșit 159 ouă.

Primească generoșii donatori în numele soldaților împărțiți, mulțumirile noastre cele mai ferbinți, dorindu-le răsplătă cerească.

Turda, la 7 Aprilie 1915.

Biroul Reuniunii femeilor române.

Lucreția Mureșianu
presidentă.

Eugenia Roțiu
secretară.

Războiul.

Din Paris vine știrea, că în comisiunea de război a camerei a fost vorba, și s'a făcut chiar propunere, ca îndatorirea de a face serviciu militar să se estindă în Franța până la anul al 60-lea de etate. Faptul acesta arată mai bine, care e situația pe câmpul de război și cari dintre puterile beligerante se află în favor, după nouă luni de războie.

La Iperu succesul Germanilor, amintit în numărul trecut, a fost mai mare decum se credea. Trupele aliate au încercat imediat se recucerească dela Nemți aceea ce au pierdut, dar au fost bătute rău. Nemții au pus mâna pe 45 de tunuri, iar numărul prizonierilor, făcuți de astădată, trece peste cinci mii.

Din Carpați asemenea vin știri favorabile. Trupele noastre au scos pe Ruși din o poziție foarte însemnată, luând cu această ocaziune în captivitate șapte ofițeri și peste o mie de soldați dela Ruși. Pentru a recuceri dela noi aceasta poziție, Rușii au îndreptat mai multe atacuri vehemente asupra trupelor noastre, silindu-se să le spargă frontul, dar atacurile lor au fost respinse, după lupte grele, cu mari pierderi pentru Ruși. Două batalioane de ale lor au fost nimicite aproape de tot. Trupele noastre au pus mâna pe multă muniție și au cu-

cerit dela dușman 26 de tranșee, din cari Rușii au fugit de frica vitejilor noștri soldați.

În Polonia-rusască, în Galiția și în Bucovina e în permanență focul de artilerie, iar atacurile Rușilor, puse la cale cu predilecție noaptea, sunt respinse cu ușurință și cu bravură. Dăm apoi de încheiere vestea, că în apele Bosforului ar fi sosit flota rusască, ceea ce ar însemna, că bombardarea strâmtorilor va fi începută de nou, acum din două părți.

NOUȚĂȚI.

Caz de moarte. În 25 Aprilie n. a încetat din viață fostul episcop al bisericii ev. luterane din Ardeal *Friedrich Müller*, în etate de 86 de ani, după o lungă și rodnică activitate de aproape 60 ani, închinată spre binele bisericii, școlii și al poporului său. Rămășițele pământești ale defunctului se înmormântează astăzi Miercuri, în 28 Aprilie n. la 4 ore după amiază din biserica parohială ev. a Sibiuului. Odihnească în pace!

Distincție. Presidentul camerei ungare, domnul *Beöthy Pál*, căpitan de husari, a fost decorat, din partea Majestății Sale, Monarhului nostru, cu crucea militară pentru merite clasa III, cu decorația de război, pentru purtare vitească în fața dușmanului. Dela mobilizare până acuma, domnul Beöthy a fost tot pe câmpul de război.

Eroii noștri. Biroul de presă din ministerul imp. și regese de război dela Viena ne comunică o nouă listă de soldați decorați, între cari aflăm pe sergentul *Nicolau Stoica*, pe fruntașul *George Gebeneiu*, și pe infanteristul *George Muntean*, toți dela regimentul de infanterie numărul 31, decorați cu medalia de vitejie de argint clasa II, pentru curajul extraordinar manifestat în lina de foc, prin ce au băgat curaj și în alții.

Dăruirile împăratului german. Împăratul Wilhelm a dăruit de curând două milioane de mărci pentru scopuri de binefacere militare. Cu suma aceasta darurile făcute de suveranul Germaniei au ajuns la cifra de șase milioane de mărci. Afară de sumele dăruite, împăratul Wilhelm a organizat pe cheltueala sa privată un tren-spital stătător din douăzeci și patru de vagoane.

Arhiduce în Bucovina. A sosit la Cernăuți arhiducele Francisc Salvator și a vizitat toate spitalele orașului. După aceasta a plecat la frontul bucovinean.

Inele cu inscripția Przemysl 1914 Se comunică ziarului *Novoe Vremia*, că ofițerii austro-ungari, prinși la capitularea cetății Przemysl, poartă inele făcute din otelul obuzelor rusești. Inelele acestea au gravate cuvintele: *Przemysl 1914*.

Oraș fericit. Cea mai ieftină carne în toată Ungaria se găsește astăzi în Oradea mare. Ziarele de acolo scriu, că în măcelăria comunală din piața Sf. Ladislau se vinde carnea de vită cu 1 coroană 20 fileri chilogramul.

Congresul de pace al femeilor. În ordinea de zi a congresului femeilor, ce se ține la Haga, s'a pus chestiunea păcii și dreptul de vot feminin, ca afaceri care nu suferă întârziere. Reuniunile de femei din Germania, Austria, Ungaria, Anglia și Franța nu participă.

Clopoțele ca metale. În cercurile bisericești austriace s'a pornit o mișcare în scop de a pune la dispoziția comăndurii militare clopoțele vechi și alte obiecte, ca să se poată completa cantitatea necesară de metale pentru armata noastră. Mișcarea aceasta are să se organizeze în viitorul cel mai apropiat.

În urma agitațiilor presei. Curtea cu jurați din Petrograd a arătat o servitoare, care și-a jăfuit stăpânii de origine germană. Fata acuzată s'a apărut zicând, că gazetele rusești ce le-a citit despre atătarile împotriva nemților, au îndemnat-o să-și fure stăpânii. Zarul *Ricci* osândește achitarea juraților, zicând că ea nu este alt ceva, decât o dovadă despre degenerarea noțiunilor de drept în Rusia. Aceasta s'a produs în urma neînfrânatelor agitații, săvârșite în contra Germaniei de către o mare parte a presei rusești.

În locul pâinii. Ministrul român de război a publicat un ordin, prin care cere ca trupelor din întreaga țară să li se dea de două ori pe săptămână mămăligă în loc de pâine.

Copiii de pe câmpul de război. Autoritățile militare au luat măsură, ca toți copiii fugiți de acasă și găsiți pe câmpul de război să fie aduși îndărăt la părinți. Primul transport de felul acesta a sosit Joi la Budapesta. Eran doisprezece băieți între 13—15 ani, școlari și ucenici la diferite meserii. Poliția va mijloci să fie duși la locul, de unde fugiseră.

Alt comandant. Ziarele din România anunță, că marele duce Nicolae, a cărui boală de ficat se agravează din zi în zi, are să părăsească cu totul comanda supremă a forțelor armate. Noul comandant suprem al rușilor va fi generalul *Danilov*, șeful marelui stat major.

Nou mijloc de vindecare. Un medic englez, care a făcut serviciu în două epidemii de tifos exantematic, scrie că, după experiențele dobândite, cel mai bun mijloc de vindecare a bolii este aerul liber: Îndată ce s'au luat toate ferestrele dela spitalul pacienților de tifos exantematic, mortalitatea, care de obicei este mare, a scăzut dela 16—17 la 6—7 cazuri la sută.

Dar pentru biserică. Jandarmul Ioan Demian din Romoly, a dăruit pe seama sfintei noastre biserici din Someșfaleu 2 sfesnice de argint de china, în preț de 14 coroane, pentru care jertfă i se aduce mulțumită și pe această cale din partea episcopiei bisericii noastre. Someșfaleu, 12/25 Aprilie 1915, Ioan Demian, paroh gr. ort.

Se scumpește și pudra! Războiul urcă toate prețurile fără nici o considerație. Fabricanții de parfumi franceze au scumpit prețul pentru pudră, pentru alifii și pomadă! Ziarul *Chie Parisien* se vaită: Ce să se e-leagă din atâtea dame tinere (și mai puțin tinere), dacă azi sau mâine nu vor mai avea dresul necesar, pentru a cuceri lumea bărbaților? — Mare nenorocire, în adevăr, când se isprăvesc praful de orez. Dar nenorocirea va fi și mai mare, când Parisul va constata, că și praful de pușcă este pe isprăvite, pe lângă tot importul american.

Studiu de mare importanță. Medicul din Galat, Dr. Ion Dinescu, a publicat un studiu despre boalele ce bătuc în poporul român din România. Pelagra, tuberculoză și sifilisul au luat dimensiuni înspăimântătoare. Numărul bolnavilor de pelagră este aproape o jumătate de milion. De tuberculoză mor pe an 25 mii de persoane. În timpul de față sunt molipsite de sifilis 1635 de sate. Pe an se bolnăvesc cam 20 mii de oameni de boala aceasta. După studiul doctorului Dinescu în România sufer de numitele trei boale *trei milioane* de oameni. Cercurile competente vor trebui să arate de aici încolo interes mai viu pentru încetarea calamităților sociale, care distrug puterea de viață a țărănilor și a intelectualilor de o potrivă. Eată un larg teren de activitate politică socială, care va fi de mare folos țării întregi.

Folosul vinului în război. Un soldat german rănit scrie din spital părinților săi, între altele, următoarele: Trupa noastră intrase într'un sat belgian. Ne plesneau buzele de sete și am cerut apă. Țăranii ni-au adus apă îndată, dar în același timp ne-au omenit și cu vin, de și nu le cerusem, — ba mai ales ne aduceau vin mult și bun, „să ne întărim“, cum ziceau. Ne părea lucrul suspect, dar totuși am băut. În noaptea aceea țăranii, cari se arătară ziua așa de primitori, au năvălit asupra noastră, și astfel s'a iscat o aprigă împușcare. Se înțelege de sine că lupta de noapte era greu de purtat îndeosebi pentru soldații, cari „se întăriseră“ mult cu vinul belgienilor. Așa scrie rănitul din spital. Eată dar că și băutura alcoolică a adus folos, însă nu celor ce au înghîț-o, ci oamenilor cari s'au scăpat de ea.

Cărți și reviste.

Dor și jale. Căntece din război, culese de un prieten al cântecelor, (1914-1915). Cu o prefață instructivă, scrisă de profesorul universitar din Prag *Dr. Ioan Urban Iarnik*. Editura tipografiei „Carmen“, Petru P. Barit, Ch. j. 1915. — Volumul de 160 pagine cuprinde multe căntece duioase, scrise în zilele marelui război de astăzi. O parte din ele este bine cunoscută; dar mai toate au variațiuni destul de însemnate, ca să poată fi cetite de cei ce se interesează de poezia poporului nostru. Cărticica se vinde cu 1 coroană la Librăria A. Hidicezeană din Sibiu și în alte librării din țară.

în privința aceasta se va arăta lipsă, deci sporirea lor și în anii viitori va fi foarte problematică.

Cum zic, direcțiunea șborului lor de toamnă spre regiunile de emare a fost de tot contrară. Multe soiuri de paseri s'au zăpăcit în urma zgometului nemai pomenit, luând în fuga mare altă direcțiune și ne fiind pregătite de drum, multe s'au prăpădit.

De aceea apoi îmi explic, că deși era toamna târziu, am văzut pe hotarul comunei Ludoșul-mare soiuri de paseri, cari de mult au trebuit să fie pe sesurile Nilului etc. A fost între ele foarte mare zăpăceală. Așa d. e. am văzut astă toamnă pe hotarul comunei Ludoș un soi de pasere, pe care nici când nu l-am văzut, deși eu umblu mult și cunosc mai toate păsările din Ardeal. Am văzut d. e. o pasere numită cioc încrucișat Kreuzschnabel (Loxia Curvirostra). Aceste soiuri de păseri eu nici când nu le-am văzut pe aici.

În direcțiunea aceasta ași putea aduce foarte multe cazuri, însă aceasta ar interesa numai pe naturaliști, și fiind scopul meu de tot altul, mă mărginesc a constata, că în urma zgometului infernal din vara și toamna trecută, mi s'au dat de păseri s'au prăpădit, atât pe uscat cât și pe mare, deoarece multe soiuri nu au fost anume pregătite pentru șborul lor îndelungat peste apă. E temere, că în urma conturbării lor, multe soiuri de paseri folositoare cu greu se vor supune instințului lor natural și la

anul acesta. Deci acum e timpul, ca învățătorii noștri cu deosebit interes să progrese între elevi iubirea față de păsările folosite și să facă tot posibilul, ca elevii să ajungă la concluziunea, că păsările întădăv sunt foarte folositoare și prin urmare trebuie apărute, pentru că lipsa lor mare nefericește ni-ar putea aduce.

Fiind puține paseri, și vor fi și mai puține, să avem grijă apoi de curățitul o-midelor, pe cari până acum le-au curățit harnicele noastre paseri, față de cari am fost nepăsători, cu toată știința, că ele pun tise milioane de insecte, cari sporindu-se ni-ar pricinui multă pagubă. I. O.

Vorbe înțelepte.

Aspră este școala experienței.

Este mai ușor a vorbi bine, decât a face binele.

Cruță de timpuriu, ca să ai la vreme de strămtorare.

Cine se teme de moarte, pierde din viață.

Pe toți ne așteaptă una și aceeași noapte.

Contrazicerile sunt viespile vieții.

